

21/2006. (I. 31.) Korm. rendelet a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról

A Kormány a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.) 24. §-ának (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

I.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Fogalommeghatározások

1. § E rendelet alkalmazásában

1. *fakadó vizes területek*: az árvízvédelmi töltés (fal) mentett oldalán lévő, olyan mélyfekvésű területek, amelyeken az árvízi víznyomás hatására szivárgó víz jut a felszínre és különböző nagyságú és időtartamú vízborítást okoz;

2. *fenntartó*: a vizek és közcélú vízellátási létesítmények tulajdonjogából eredő, illetőleg az ezzel járó vagyongazdálkodási jogok és kötelezettségek gyakorlását teljesítő, továbbá a fenntartási szakfeladatokat – mint közfeladatokat – a jogszabály rendelkezése folytán, illetve egyéb jogviszony alapján ellátó személy (szervezet);

3. *holtág (holtmeder)*: a folyók szabályozása vagy a természetes medervándorlás következtében keletkezett olyan meder (mederszakasz), amely a természetes vízszállításban nem vesz részt;

4. *hullámtér*: a folyók, vízfolyások partvonala és az árvédelmi fővédvonal közötti terület;

5. *középső sáv*: a folyók hullámtérében a védő erdősáv és a parti sáv közötti terület;

6. *mértékadó árvízszint*: az árvízvédelmi művek, valamint a folyók medrét, a hullámteret és a nyílt árteret keresztező építmények megvalósításánál (tervezésénél) figyelembe veendő, a vízgazdálkodásért felelős miniszter által megállapított árvízszint;

7. *nyári gát*: a hullámtéren épült vízellátási létesítmény, a fővédvonalnál alacsonyabb töltés, amely a mértékadó árvízszintnél alacsonyabb és ezért gyakoribb árvíz ellen véd;

8. *parti sáv*: a vizek partvonala, valamint egyes közcélú vízellátási létesítmények (csatornák, tározók) mentén húzódó és e rendelet szerint meghatározott szélességű területsáv, amely az azokkal kapcsolatos szakfeladatok ellátását szolgálja;

9. *partvonal*: a meder és a part találkozási vonala;

10. *tereptárgy*: a terepből kiemelkedő mesterséges létesítmény (így például: építmény, keresztöltés, tuskódeponia, a hullámtéren a bányaművelés során keletkezett meddőhányó);

11. *védő erdősáv*: az árvízvédelmi töltés hullámtéri védősávja mellett húzódó, a töltés hullámverés és jég elleni védelmét szolgáló területsáv (erdősáv);

12. *védősáv (töltés menti sáv)*: az árvízvédelmi töltés mindkét oldalán, annak lábvonaltól számított, 10-10 méter szélességű területsáv;

13. *vízjárta területek*: időszakosan elöntésre kerülő vagy vízzel telített talajú területek, így különösen:

a) a síkvidéki erek, semlyékek, vagyis az olyan terepmélyedések, amelyek a területet érintő vízszabályozás, vízrendezés előtt rendszeresen, a szabályozást követően pedig időszakosan vízzel borítottak,

b) a természetes állóvizek feltöltődése során kialakult vizenyős, mocsaras területek, amelyek felületének túlnyomó részét növényzet borítja, de a talaj tartósan vízzel telített,

c) a dombvidéki patakok, állandó vagy időszakos vízfolyások, völgyek, vízmosások által érintett olyan területek, amelyekre az időszakos elöntés jellemző,

d) a folyók elhagyott „ősmedrei”, vagyis a folyókat kísérő, a jelenlegi medertől távolabb elhelyezkedő olyan vonulatok, terepmélyedések, amelyek eredete (származása) a folyó egykori medrére vezethető vissza;

14. *árvízi lefolyási sáv*: a nagyvízi meder azon része, ahol a legkedvezőbb áramlási viszonyok mellett az árvízi vízhozamok levonulnak.

II.

A PARTI SÁVRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

2. § (1) A vizek és a közcélú vízellátási létesítmények kezelésére jogosult és köteles személyek (tulajdonos, vagyongazdálkodó, illetőleg a fenntartást egyéb jogviszony alapján ellátók) a vizek és egyes közcélú vízellátási létesítmények mentén az azokkal kapcsolatos vízgazdálkodási szakfeladataik ellátására, a meder megközelítésére e rendeletben meghatározott szélességig terjedő parti sávot használhatnak.

(2) Az (1) bekezdésben érintett szakfeladatok: mérések, vizsgálatok, szemlék, ellenőrzések, továbbá fenntartási munkák esetenkénti vagy rendszeres ellátása.

(3) A parti sáv szélessége:

a) a Duna, a Tisza, a Dráva, a Körösök és a Bodrog mindkét partján a partvonalától számított 10 méterig,

b) az a) pontban nem említett egyéb kizárólagos állami tulajdonú vízfolyások (folyók, patakok, csatornák), tavak, tározók és holtágak mentén a partvonalától számított 6 méterig,

c) az a) és b) pontba nem tartozó vizek és közcélú vízellátási létesítmények (tározók, belvív- és öntözőcsatornák) partvonalától számított 3 méterig terjed.

(4) A tulajdonos (fenntartó) kérelmére a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (a továbbiakban: felügyelőség) a (3) bekezdés b)–c) pontjában meghatározott méretektől eltérő, de legfeljebb 10 méter szélességű parti sávot is megállapíthat, ha azt a szakfeladatok ellátása feltétlenül indokolja.

(5) Az árvízvédelmi művek, belvívvédelmi és egyéb csatornák, továbbá a tározók vízjogi üzemeltetési engedélyének részét képező üzemeltetési szabályzatnak azokat a rendelkezéseit, amelyek a parti sáv méretének meghatározását tartalmazzák, a felügyelőség a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvény nyilvános közzétételre vonatkozó szabályai alkalmazásával közzéteszi.

(6) A parti sávot is magába foglaló parti ingatlan a (2) bekezdésben meghatározott szakfeladatok közérdekű ellátására figyelemmel használható, hasznosítható.

3. § (1) Külterületen a parti sávban – a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel – csak gyepgazdálkodás folytatható. Tilos az olyan növényzet (így például fák) ültetése, továbbá az olyan tevékenység, amely a szakfeladatok ellátását akadályozza.

(2) Ha a parti sáv rendeltetését és ennek megfelelő használatát, szükség szerinti igénybevitelét nem akadályozza, illetőleg a meder állapotát nem veszélyezteti, a felügyelőség – a területileg illetékes vízügyi igazgatóság véleményének kikérését követően – a parti sávban a termőföld művelési ágának megfelelő hasznosítást is engedélyezhet.

(3) A parti sávban épületet, építményt csak kivételesen – ha azt a természet védelméről szóló törvény, különösen a természeti területekre, illetve a védett természeti területekre vonatkozó rendelkezései lehetővé teszik, továbbá az Országos Településrendezési és Építési Követelményekről szóló külön jogszabály szerint meghatározott körben – lehet elhelyezni.

(4) A parti sáv területét érintő építmény elhelyezésének, megvalósításának, megvalósított létesítmények fennmaradásának, vízgazdálkodási szempontból az a feltétele, hogy a vizek

kártételei elleni védelemmel és védekezéssel, illetőleg a fenntartással járó szakfeladatok ellátását ne akadályozza.

4. § (1) A parti sáv jogellenes használata, hasznosítása, különösen a meder és a part állagát, illetve a mederfenntartási munkák elvégzését akadályozó tevékenység vagy állapot esetén az ingatlan használója – a fenntartó felhívására – köteles a jogellenes állapotot megszüntetni, és a jogszabálynak megfelelő állapotot fenntartani.

(2) Amennyiben az ingatlan használója a fenntartó felhívásának – arra megállapított megfelelő időtartamon belül – nem tesz eleget, a fenntartó a jogellenes tevékenység, illetve a jogellenesen létesített építmény szerint hatáskörrel rendelkező és területileg illetékes hatóság megkeresésével kéri a vízgazdálkodási szempontból káros állapot megszüntetésére irányuló eljárás megindítását.

III.

A FOLYÓK NAGYVÍZI MEDRÉNEK HASZNÁLATA ÉS HASZNOSÍTÁSA

5. § (1) A folyószakasz mederkezelőjének az építmény nagyvízi mederben történő elhelyezéséhez való hozzájárulása előtt vizsgálnia kell a tervezett építménynek az árvíz és a jég levonulására gyakorolt hatását. Az építmény kialakítása és magassági elhelyezése során a mértékadó árvízszint és az eddig előfordult legmagasabb árvízszint közül a magasabbat kell figyelembe venni.

(2) Építmény nagyvízi mederben történő elhelyezéséhez a folyószakasz mederkezelője akkor járulhat hozzá, ha van az igénybe vett területre vonatkozó, kihirdetett nagyvízi mederkezelési terv és annak figyelembevételével az építmény megvalósítható. Nagyvízi mederkezelési terv hiányában a folyószakasz mederkezelője akkor járulhat hozzá az építmény elhelyezéséhez, ha a kérelem:

a) a folyómeder használatával és a vízfolyás fenntartásával közvetlenül összefüggő megfigyelő, jelző állomás, a nagyvízi meder használatával összefüggő vízilétesítmény, valamint kikötői, rév-, kompátkelőhelyi vagy vízirendészeti építmény elhelyezésére irányul;

b) közcélú nyomvonalas építmény vagy vízilétesítmény elhelyezésére irányul, és az építmény, vízilétesítmény az árvízi lefolyási viszonyokat nem befolyásolja kedvezőtlenül;

c) a nagyvízi mederben fekvő települési belterületen történő építmény-elhelyezésre irányul, és a megvalósítandó építmény árvíz elleni védelmének biztosítását – ideiglenes védmű kiépítésével – a települési önkormányzat vállalja.

(3) A nagyvízi meder területe újonnan beépítésre szánt területbe nem sorolható, továbbá a nagyvízi mederben lévő üdülőterület lakó-, vegyes vagy gazdasági területfelhasználási egységbe nem sorolható át.

(4) A nagyvízi meder természeti területként kezelendő oly módon, hogy az árvíz levezetésének elsődlegessége biztosított legyen.

(5) Az árvízi lefolyási sávban, erdőgazdálkodási tevékenység keretében – ideértve a természetvédelmi rendeltetésű erdőben folytatott erdőgazdálkodást is – az erdőtelepítés, erdőfelújítás során az árvíz lefolyási irányának megfelelő, tág hálózatú faállományt kell létesíteni, valamint az erdőt úgy kell létesíteni és fenntartani, hogy a lombosodás és az aljnövényzet az árvíz levezetését ne akadályozza.

(6) A nagyvízi meder használatának korlátozásáért, valamint a vizek, jég, uszadék és hordalék által ott okozott kárért kártalanítás nem jár.

(7) A nagyvízi mederben fekvő földrészlet használatára vonatkozó, a földrészlet tulajdonosa és használója között kötött szerződésben fel kell tüntetni azt a tényt, hogy a földrészlet nagyvízi mederben fekszik.

6. § (1) A vízjogi engedély alapján létesített és üzemeltetett nyári gátaknak közérdekből a nagyvízi meder vízszállító képességének növelése érdekében történő megszüntetése vagy védőképességének mérséklése miatti kártalanítás esetén a nyári gát által védett terület értékcsökkenésének meghatározásánál figyelembe kell venni a nyári gát megszüntetése vagy védőképességének csökkenése miatt bekövetkezett árvízi elöntések gyakoriságának növekedését. Ezt az elmúlt 50 év adatainak alapulvételével kell meghatározni.

(2) A nyári gát megszüntetésének vagy védőképessége mérséklésének szükségességét, valamint a kártalanítás mértékét a felügyelőség állapítja meg a védekezésért felelős kérelme alapján. A kártalanítás mértékének megállapítását az érintett földrészlet tulajdonosa is kérheti. A kártalanítás, mint egyszeri térítés egy összegben, a jogosult nevére és címére vagy az általa megnevezett pénzforgalmi szolgáltató számlaszámára történő kifizetéséről a határozat jogerőre emelkedését követő 2 hónapon belül a védekezésért felelős gondoskodik.

(3) A felügyelőség az eljárásba a kártalanítás mértékének meghatározásához az igazságügyi szakértői névjegyzékben szereplő szakértőt von be.

(4)

7. § (1) A jogszerűtlenül fennálló nyári gátak és egyéb tereptárgyak megszüntetéséről, illetve a nyári gát vízjogi engedélynek megfelelő állapotának helyreállításáról a felügyelőség határozata alapján – a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló kormányrendelet rendelkezésétől eltérően – a védekezésért felelős a saját költségére gondoskodik. Az érintett ingatlan tulajdonosa a munkálatok elvégzését köteles tűrni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti eljárást a védekezésért felelős kezdeményezi a nagyvízi meder vízszállító képességének biztosítása érdekében.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott állapot helyreállítása esetén az érintett terület vonatkozásában értékcsökkenés nem állapítható meg.

8. § (1) Az árvízvédelmi töltés hullámverés és jég elleni védelmére az erdőről és az erdő védelméről szóló törvény alapján védőerdő telepítését elrendelő hatósági határozatban

a) a Duna mentén 60 m,

b) a Tisza mentén 80 m,

c) egyéb folyók mentén 30 m

szélességű erdő telepítését kell elrendelni (védő erdősáv).

(2) A védő erdősáv szélességét a helyi körülmények – különösen az uralkodó szélirány, a vízmélység, a vízfelület nagysága, a termőhely szerint telepíthető fafajok, a hullámtér hasznosításának módja és az árvízvédelmi töltés kiépítettsége – együttes mérlegelésével, külön jogszabályok védő erdőkre vonatkozó előírásaival összhangban, a védekezésért felelős véleményének kikérését követően a felügyelőség az (1) bekezdésben meghatározottól eltérő méretben is meghatározhatja.

(3) A védő erdősáv területének megfelelő rendezésével vagy vízelvezető csatornák létesítésével gondoskodni kell arról, hogy a védő erdősáv területén az árvíz után a védőmű állékonyságát veszélyeztető pangó vizek ne maradjanak.

9. § (1) A hullámtér középső sávja az 5. §-ban foglaltak szerint hasznosítható.

(2) A gyakori vagy tartós elöntések miatt szántó művelésre nem alkalmas területeken – a természetvédelmi és a kulturális örökségvédelmi célokkal összhangban – külterjes erdő-, vad- és gyepgazdálkodás folytatható.

10. § (1) A nagyvízi meder jogellenes használata, hasznosítása esetén a védekezésért felelős kezdeményezi a felügyelőségnél a jogszerű állapot helyreállítására irányuló eljárás megindítását. Jogellenes használatnak, hasznosításnak minősül különösen, ha a vízszállító képesség a használati korlátozások be nem tartása, illetve a vízszállító képesség figyelembevételével meghatározott művelési módtól eltérő használat miatt csökken.

(2) A felügyelőség az (1) bekezdésben meghatározottak alapján kötelezi az ingatlan tulajdonosát, illetve egyéb jogcímen használóját a jogszabályoknak megfelelő állapot

helyreállítására és folyamatos fenntartására, vagy megkeresi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságot a szükséges intézkedések megtétele érdekében.

(3) Ha az érintett a (2) bekezdésben említett hatóság határozatában foglalt kötelezésnek az ott előírt határidőn belül nem tesz eleget, a szükséges munkálatok elvégzéséről a hatóság a védekezésért felelős bevonásával gondoskodik.

IV.

A FAKADÓ ÉS SZIVÁRGÓ VIZEK ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT ÉS A VÍZJÁRTA TERÜLETEKRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

11. § (1)

(2) Az árvízvédelmi töltések mentesített oldalán lévő, az árvízi víznyomás miatt felszínre törő fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területen mezőgazdasági használat, hasznosítás csak a tulajdonos (használó) saját felelősségére (kockázatára) történhet. A terület adottságaiból eredő esetleges károkért kártalanítás nem jár.

(3) A fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területeket – külön jogszabály szerint – a településszerkezeti tervben, illetve a helyi építési szabályzatban a felügyelőség, illetve fenntartó javaslata alapján kell feltüntetni.

(4) A fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területekre vonatkozó korlátozásokat, tilalmakat – külön jogszabály szerint – a helyi építési szabályzatban, szabályozási tervben kell megállapítani az arra illetékes vízügyi, környezetvédelmi, továbbá természetvédelmi szervek és az árvízvédelmi töltés fenntartójának véleménye alapján.

(5) A természeti környezet veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területekre – külön jogszabály szerint – építési tilalom rendelhető el.

12. § (1) A vízjárta területekre a 11. § (2) bekezdés rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy az ilyen területeket a településrendezési tervekben és a helyi építési szabályzatban – a terület felhasználását veszélyeztető körülményekkel együtt – szintén fel kell tüntetni.

(2) Ha a vízjárta terület – a természetvédelemről szóló törvényben meghatározott – természeti értékeket, illetve ezzel összefüggő, külön nevesített természeti területet, védett természeti területet, vizes élőhelyeket érint, a terület esetleges igénybevétele kapcsán a természet védelméről szóló jogszabályok rendelkezéseit is alkalmazni kell.

V.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

13. § (1) Amennyiben a nagyvízi mederben fekvő területek vagyongazdálkodója a vízügyi igazgatóság akkor az igazgatóság gondoskodik a nagyvízi mederben elhelyezkedő területek megfelelő hasznosításáról.

(2) Amennyiben a nagyvízi mederben fekvő terület nem állami tulajdonban van, a jogszabálynak megfelelő hasznosításról, használatról és az ennek megfelelő intézkedésekről az érintett ingatlanok tulajdonosai kötelesek gondoskodni.

(3) Azon nyári gátak vonatkozásában, amelyek vízjogi üzemeltetési engedélyre érvényét veszítette, vagy más okból az engedélyt visszavonták, de amelyek műszaki állapota egyébként megfelelő, 2007. december 31-éig üzemeltetési engedélyt lehet kérni.

(4) Az építmények, illetve a növényzet eltávolításáért e rendelet hatálybalépését megelőzően megvalósított létesítés, illetve telepítés esetén az ingatlan tulajdonosát csak akkor illeti meg kártalanítás, ha a parti sávot magában foglaló terület beépítése, betelepítése a beépítés időpontjában nem volt jogellenes.

14. § (1) E rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

(2)

15. § (1) E rendeletnek a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról szóló 21/2006. (I. 31.) Korm. rendelet és a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet módosításáról szóló 209/2011. (X. 12.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: rendeletmódosítás) megállapított rendelkezéseit a rendeletmódosítás hatálybalépésekor folyamatban lévő, építési és létesítési tevékenység engedélyezésére irányuló hatósági eljárásokban is alkalmazni kell azzal, hogy a kérelem visszavonása esetén a folyamatban lévő eljárásokat meg kell szüntetni.

(2) E rendeletnek a rendeletmódosítással megállapított rendelkezéseit a használatbavételi, működési és üzemeltetési engedélyezési eljárás során akkor kell alkalmazni, ha az engedély alapján megvalósult építmény az árvízi lefolyási viszonyokat jelentős mértékben kedvezőtlenül megváltoztatja.

(3) E rendeletnek a rendeletmódosítással megállapított rendelkezéseit a rendeletmódosítás hatálybalépésekor folyamatban lévő településrendezési eszköz készítés és módosítás során is alkalmazni kell.